

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНА
ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ СТУДЕНТІВ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ»**

Дух Тетяна¹, Романчишин Олег²

Львівський державний університет фізичної культури¹, Бродівський педагогічний коледж імені Маркіяна Шашкевича²

Аннотація

Цель работы заключалась в определении теоретико-методической подготовленности студентов и выяснении наиболее проблемных аспектов физического воспитания для студентов непрофильного образования и причины низкой мотивации к физической активности. В статье освещены современные тенденции к совершенствованию теоретической подготовки. Установлено, что причинами малоподвижного образа жизни молодежи и неудовлетворительного состояния здоровья является отсутствие мотивации и знаний о необходимости занятий физической культурой.

Выявлено, что только 8,8% студентов занимаются физическим самосовершенствованием 2-3 раза в неделю и 1,8% профессионально занимаются спортом. Установлено неудовлетворительный уровень теоретической и методической подготовленности студентов непрофильного образования. Представлены результаты теоретической подготовленности по разделам «понятийный аппарат», «медико-биологические знания» и «классификации физических упражнений и техники видов спорта».

Установлено: лишь 10,2% второкурсников, 7,2% третьекурсников и 5,7% первокурсников обладают достаточным уровнем теоретико-методических знаний. Основная же часть студентов, а именно 54,6% первокурсников, 45,6% второкурсников и 43,8% третьекурсников сдали тестирование на оценку «неудовлетворительно». Анализ результатов тестирования по методическому разделу свидетельствует о более высоком уровне методической подготовленности студентов 3-го года обучения, чем у студентов 1-го и 2-го курсов. Однако средний балл (2,10±0,62) свидетельствует о неудовлетворительном уровне методической подготовленности студентов на всех годах обучения.

Ключевые слова: теоретико-методическая подготовленность, валеологические знания, физическое воспитание, студенты.

Annotation

The purpose of the work was to determine the theoretical and methodological readiness of students and to find out the most problematic aspects of physical education for students of non-formal education and the reasons for low motivation to physical activity. The article highlights modern tendencies for improvement of theoretical training. It is established that the reasons of immobile youth lifestyle and unsatisfactory state of health are the lack of motivation and knowledge about the need for physical education. It was found that only 8.8% of students are engaged in physical self-improvement 2-3 times a week and 1.8% are professionally engaged in sports. The unsatisfactory level of theoretical and methodological preparedness of non-formal education students is established. The results of theoretical preparedness are given in sections "conceptual apparatus", "medical-biological knowledge" and "classification of physical exercises and techniques of sports". Only 10.2% of second-year students, 7.2% of third-year students and 5.7% of first-year students have a sufficient level of theoretical and methodological knowledge. The main part of students, namely 54.6% of 1st year students, 45.6%

of second year students and 43.8% of third year students, tested unsatisfactory. The analysis of the test results from the methodological section indicates a slightly higher level of methodological preparedness of students of the 3rd year of study than students of the 1st and 2nd years of study. However, the average score ($2,10 \pm 0,62$) indicates an unsatisfactory level of methodological preparedness of students for all years of study.

Key words: theoretical and methodological preparedness, valeological knowledge, physical education, students.

Постановка проблеми. Фізичне виховання в системі вищої школи спрямоване не тільки на формування життєво-важливих рухових умінь і навичок, розвиток фізичних здібностей, але й на виховання активної соціальної орієнтації на здоровий спосіб життя. Потреба і свідоме ставлення до занять фізичною культурою і спортом формується як за допомогою мотивування, так і формування спеціальних знань, тобто інформаційного впливу на студентів [1, 11]. За даними Л. Пилипея встановлено, що теоретичними знаннями з фізкультурно-оздоровчої діяльності володіють лише 8% опитаних, на вміння займатися фізичними вправами самостійно вказали 13%.

Тому виникає дилема – недостатня фізкультурна освіченість молодого покоління формує байдуже ставлення до свого фізичного стану [12, 18], що відображається на незадовільному рівні здоров'я студентів [3, 9]. Водночас, сучасне суспільство потребує кваліфікованих кадрів, які мають значний потенціал загальної і спеціальної працездатності [21].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці Н. Долбишева [5], Н. Завидівська [9] та інші зазначають, що серед причин безвідповідального ставлення молоді до здоров'я можна виділити: незнання особливостей свого розвитку і брак систематичної, цілеспрямованої просвітницької роботи в цьому напрямі. За даними Г. Грибана [16], О. Томенко [18], професійна діяльність учителів пов'язана з витратами психофізичної енергії та гіподинамією, що знижує функціонування систем дихання, кровообігу та уповільнює відновні процеси в організмі. Професійна готовність майбутніх учителів, окрім досконалого володіння предметом, залежить від стану здоров'я, низки рухових і психофізіологічних показників організму, стійкості до нервово-емоційних напружень

[2]. Тому підготовка майбутніх спеціалістів повинна включати не тільки формування фахових і методичних компетенцій, але й забезпечення високого рівня фізичної культури, що характеризується достатньою мотивацією та готовністю до фізичного самовдосконалення [8, 10, 11, 21].

Теоретико-методичні заняття повинні мати на меті формування у студентів вміння використовувати отримані знання на практиці, тобто на заняттях, у побуті та у вільний час. Адже, кількості занять з фізичного виховання, передбачених навчальною програмою, недостатньо, для вирішення оздоровчих завдань. Саме тому виникає потреба в реорганізації різноманітних форм, засобів і методів фізичної культури в житті студентів, в особливостях формування їхніх знань про фізичне здоров'я, фізичний розвиток та фізичну підготовленість [4, 9, 12].

Засвоєння гігієнічних і валеологічних аспектів фізичного виховання є фундаментом для технічної, фізичної та методичної підготовленості студентів [8, 11]. Одним із завдань теоретико-методичної підготовки є засвоєння методики визначення та індивідуального дозування рівня фізичних навантажень під час занять фізичними вправами, набуття досвіду використання фізкультурно-спортивної діяльності для досягнення життєвих і професійних навичок [13].

Теоретико-методична підготовка студентів на заняттях з фізичного виховання організується, в основному, у вигляді лекційного курсу, в який входить дві лекції на один навчальний семестр, а форми самонавчання (бесіди, семінари, самостійне опрацювання літератури) практично не використовуються. Фахівцями науково доведена ефективність проведення проблемних лекцій, аналізу ситуацій, групових та індивідуальних бесід, пов'язаних із розглядом різних станів фізич-

ного розвитку і здоров'я [15, 20] Встановлено [6, 15, 17], що понад 80% знань студенти отримують внаслідок самоосвіти.

На сучасному етапі розвитку суспільства ставиться акцент на глобальний процес інформатизації, що сприяє підвищенню ефективності навчально-виховного процесу завдяки використанню можливостей сучасних інформаційних технологій. Автори пропонують застосування гіпермедійного забезпечення [4], інтерактивних технологій з використанням CD курсів [15], методичного забезпечення у вигляді електронних посібників [1], упровадження здоров'язбережувального навчання та медико-педагогічних систем гігієнічного виховання [11, 15, 22]. Інші фахівці вважають, що читанням літератури, малорухливий спосіб життя не ліквідуєш, тим паче, що теорія не здатна сформувати повні знання, а тим паче вміння щодо фізичного самовдосконалення. Тому пропонують ширше застосовувати теоретичні знання на практиці.

Проте, не зважаючи на позитивні результати, отримані дослідниками щодо впровадження активних методів навчання у процесі теоретико-методичної підготовки з фізичного виховання, на сьогоднішній день дані інновації впроваджуються вкрай рідко.

Мета роботи полягала у з'ясуванні рівня теоретико-методичної підготовленості студентів непрофільної освіти з дисципліни «фізичне виховання».

Завдання дослідження:

1. Виявити сучасні підходи до реалізації теоретико-методичної підготовки студентів з навчальної дисципліни «фізичне виховання».

2. Визначити ставлення студентів до фізичного самовдосконалення.

3. Вивчити рівень успішності з теоретико-методичної підготовленості студентів з дисципліни «фізичне виховання».

Організація дослідження.

У дослідженні взяли участь студенти Львівського національного університету імені Івана Франка та Національного університету «Львівська політехніка». Було залучено 292 студенти (1-3 курсів навчання). Теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел та емпіричних даних ми застосовували для узагальнення даних здійснення теоретико-методичної підготовки у нефізкультурних вишах. Педагогічний експеримент проводився у вигляді тестування рівня знань студентів. Питання були згруповані у три блоки: понятійний апарат, що стосувався основних термінів та понять з фізичної культури, медико-біологічні знання (показників здоров'я, вмінь самоконтролю фізичного стану) і третій блок – знання про класифікацію фізичних вправ, загальну інформацію про види спорту. Проведено опитування щодо ставлення студентів до фізичного самовдосконалення. Статистичний аналіз проводився для підрахунку результатів теоретичного тестування та встановлення відсоткового співвідношення студентів з різним рівнем теоретико-методичних знань.

Результати дослідження.

Провівши аналіз опитування студентів щодо відвідування самостійних занять з фізичного виховання, виявили, що основна частина студентів (42,5%) взагалі самостійно не виконує фізичні вправи, нечасто (один-два рази на місяць) займаються 29,6 % респондентів, ще 17,3 % студентів займаються нерегулярно фізичними вправами (один раз на тиждень). А як відомо, оздоровчий вплив заняттям фізичними вправами здійснюється при систематичних заняттях мінімум 3-4 рази на тиждень. Серед опитаних нами студентів лише 1,8% відвідують секційні заняття (5-6 разів на тиждень). І лише 8,8% вказали, що займаються 2-3 рази на тиждень, тобто тільки десята частина

студентів отримують оздоровчий ефект від занять фізичним вихованням.

Порівнюючи наші дані з проведеними дослідженнями білоруським вченим А.А. Злотниковим, з'ясували ступінь спортивної активності студентів позанавчальними заняттями [12]. Так, займаються фізичними вправами, спортом практично щодня – 9,1%, тоді як за нашими даними – лише 1,8% студентів. Оздоровчий ефект (3-4 рази на тиждень) від самостійних занять отримують – 15,7% (за А. Злотниковим), згідно з нашими дослідженнями майже вдвічі менше – 8,8% студентів. Займаються від випадку до випадку (1-2 рази на кілька місяців): 23,6% дівчат і 13,6% юнаків. Відповідно щодня займаються 11,7% юнаків і 7,2% дівчат, 3-4 рази на тиждень – 21,1% юнаків і 11,8% дівчат. Такі дані переконливо показують, що сучасні студенти вишів не орієнтовані на цінності фізичної культури. Отже, тенденція результатів показує, що необхідно терміново змінювати напрямки роботи фізкультурно-дозвілдової та просвітницької діяльності.

Аналізуючи відповіді студентів щодо здійснення ними самоспостереження та самоаналізу показників фізичної підготовленості чи фізичного розвитку, можна відзначити їх низьку активність і самостійність: 37,4%, що взагалі не проводять самоаналізу, 40,9 % – проводять його інколи. І лише 21,4% студентів регулярно здійснюють самоспостереження за своїм фізичним станом.

Як свідчать результати тестування теоретико-методичної підготовленості, на 1-му році навчання рівень є найнижчими (становить $1,72 \pm 0,54$ бали). На 2-му році навчання рівень теоретико-методичної підготовленості є дещо вищим у порівнянні з 1-им курсом, проте відповідає оцінці «незадовільно», оскільки становить $2,23 \pm 0,45$ бали. Характеризуючи відповіді студентів 3-го

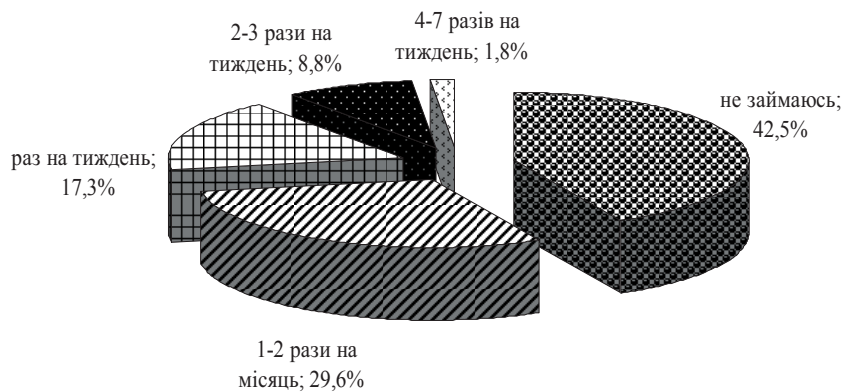

Рис. 1. Відсоткове співвідношення кількості студентів, які самостійно займаються фізичним вихованням

року навчання прослідковується динаміка до зниження рівня знань у порівнянні з 2-м роком навчання. Провівши аналіз опитування студентів, встановили позитивний приріст на другому році навчання і деяке зниження – на третьому ($2,13 \pm 0,34$ бали), що підкреслює необхідність дисципліни «фізичне виховання» протягом усіх років навчання у вишах. Адже, у студентів немає достатньо сформованої теоретико-методичної бази для самостійного вдосконалення.

Якщо розглянути конкретніше, які розділи являються найскладнішими для студентів, то з упевненістю можна сказати – це медико-біологічні аспекти. Зокрема питання, що стосувалися показників фізичного здоров'я, оптимальних величин дозування навантаження та ін. Аналізуючи результати тестування, відслідковували хвилеподібну динаміку з оцінки «погано» на 1-му курсі до оцінки «незадовільно» на 2-му і 3-му курсах, проте очевидним зниження рівня знань на 3-му році навчання. Тенденція до підвищення рівня знань спостерігалась в понятійному апараті фізичного виховання з 1-го до 3-го років навчання у студентів (з $1,04 \pm 0,98$ до $2,03 \pm 0,77$ балів) (рис. 2). Володіння загальними відомостями про види спорту на 1-му році навчан-

ня у студентів складала $1,61 \pm 0,41$ бала, і до третього курсу відслідковувалась позитивна динаміка до «задовільного рівня». Вкрай низькими є результати теоретичної підготовленості студентів з медико-біологічних аспектів фізичного виховання.

У напрямку аналізу результатів тестування з методичного розділу виявлено дещо вищий рівень методичної підготовленості студентів 3-го року навчання, ніж у студентів 1-го і 2-го курсів. Проте, середній бал ($2,10 \pm 0,62$) свідчить про незадовільний рівень методичної підготовленості студентів на всіх роках навчання. Очевидно, що фізичне виховання у студентів асоціюється лише з руховою діяльністю. У студентів відсутні знання та вміння щодо оптимізації свого фізичного стану, що ускладнює процес формування соціально-професійного і високопрацевдатного фахівця.

Найскладнішими, виявились питання методики самоконтролю за станом реакції організму на навантаження, основи розвитку фізичних якостей і методи визначення фізичного розвитку. Тестування показало, що студенти 1-го року навчання методично найслабше підготовані. Методичній підготовленості студентів відповідала оцінка «погано» (1,84 бали). Для студентів 2-го року

навчання характерним є дещо вищий рівень знань, що складає 2,08 бали, у порівнянні зі студентами 1-го року, проте несуттєво. Складними виявились питання, що стосувалися методик загартовування, розвитку фізичних якостей і техніки виконання фізичних вправ. Середній рівень підготовленості студентів з цього підрозділу методики оцінювався на оцінку «незадовільно». Студенти не орієнтуються у видах гімнастики та засобах профілактики порушень постави, нездатні регулювати величину навантажень за показниками ЧСС під час занять фізичними вправами.

Наукові факти засвідчують незадовільний рівень теоретичної підготовленості молоді. Так, дані автора В. Білогур (2002) засвідчили, що середній бал теоретичної підготовленості студентів з предмету «Фізичне виховання» складає 3,36 бала, що відповідає згідно із запропонованою методикою оцінці «задовільно». Найнижче оцінено знання студентів ($2,86 \pm 0,51$ бала) з питань діагностики й самодіагностики стану організму в процесі систематичних занять фізичними вправами та спортом. Дещо вище ($2,94 \pm 0,62$ бала) сформовані знання про матеріали законодавчих і нормативних документів із питань фізичної культури та спорту. Порівнюючи результати наших тестувань, встановлено дещо нижчий рівень знань; так, з питань лікарсько-педагогічного контролю відповіді студентів оцінювались у $1,70 \pm 0,43$ бала.

Студенти практично не володіють інформацією про особливості перспективного, поточного й оперативного планування навчально-тренувальних занять. Близько 70% студентів недостатньо володіють інформацією щодо критеріїв сучасної класифікації фізичних вправ. Більше ніж 54% студентів не можуть чітко пояснити фізіологічні механізми й закономірності удосконалюван-

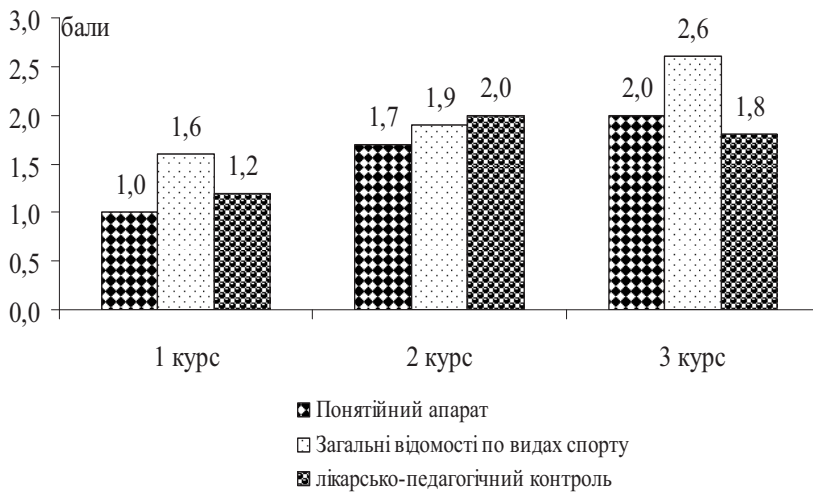

Рис. 2. Оцінка теоретичної підготовленості за розділами

ня окремих систем організму під впливом спрямованого фізичного тренування.

Приблизно такі ж результати виявлено у результатах досліджень рівня валеологічних знань студентів технічного навчального закладу [3]. Недоступними для більшості студентів виявилися 75% запитань, тобто їхні знання знаходяться на низькому та нижче середнього рівнях. Тільки третина першокурсників змогла відповісти більш ніж на 50% запитань й одержали за тестове опитування 3 бали, тобто в них є неповні знання. Найменше правильних відповідей було на запитання щодо

показників фізичного розвитку, фізичної підготовленості, нормування рухової активності.

На 3-му році навчання методична підготовленість у студентів відповідає оцінці «задовільно» ($2,31 \pm 0,83$ бали). Студенти володіють технікою виконання окремих видів спорту, проте зовсім не орієнтуються у величинах дозування фізичних навантажень та методах контролю за фізичним здоров'ям. Провівши детальний аналіз рівня успішності студентів з теоретико-методичної підготовки з дисципліни «фізичного виховання» за роками навчання у виші, встановлено, що основна

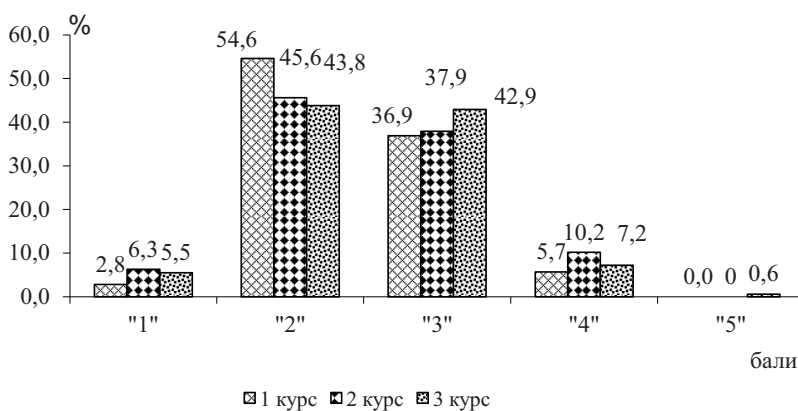

Рис. 3. Відсоткове співвідношення успішності студентів з теоретико-методичної підготовленості

їх частина складала тестування на оцінку «незадовільно». А саме, половина студентів 1-го курсу навчання (54,6%), 45,6% другокурсників і 43,8% третьокурсників (рис. 3).

З низьким рівнем теоретико-методичної підготовленості (з оцінкою «погано») виявлено 2,8% студентів 1-го року навчання, 6,3% 2-го та 5,5% студентів 3-го курсу. Високим рівнем теоретико-методичної підготовленості характеризувались 0,6% студентів третьокурсників, на 1-му і 2-му курсах жоден студентів не склав тестування на оцінку «відмінно».

Лише 10,2% другокурсників, 7,2% третьокурсників і 5,7% першокурсників володіють достатнім рівнем знань. Приблизно третина студентів характеризується задовільним рівнем теоретико-методичної підготовленості студентів непрофільної освіти.

Висновки. Фізичним самовдосконаленням регулярно займається лише 8,8% студентів. Половина респондентів (42,5%) взагалі самостійно не виконують фізичних вправ, епізодично (один-два рази на місяць) займаються 29,6% респондентів, ще 17,3% студентів займаються нерегулярно фізичними вправами (один раз на тиждень). Встановлено деяку позитивну динаміку показників теоретико-методичної підготовленості студентів з роками навчання, незважаючи на незадовільний рівень підготовленості. Найслабше підготованими як в теоретичному, так і методичному аспектах є студенти першого року навчання.

Підбиваючи підсумок, зазначимо, що основними проблемними розділами є розвиток фізичних якостей і знання щодо оптимізації фізичного стану, самооцінки та самоаналізу фізичного розвитку і фізичної підготовленості. Аналізуючи отримані нами дані навчальних досягнень студентів з теоретико-методичного блоку виявлено низький рівень фізкульту-

турної освіченості студентів з фізичного виховання на всіх років навчання (від 1,52 до 2,13 балів).

Перспективи подальших досліджень полягатимуть у розробці експериментальної програми теоретичної підготовки студентів з фізичного виховання.

Література

1. Богуславська В. Інформаційні технології нової парадигми освіти у фізичній культурі і спорті / В. Богуславська // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. Вінниця, 2017; № 3 (22). – С. 19-24.
2. Бондаренко І.Г. Сучасні тенденції оптимізації фізичного виховання у ВНЗ / Бондаренко І.Г., Шуст О.М., Бондаренко О.В. // Діагностування індивідуальних здібностей дітей і молоді та здоров'язбережувальна оптимізація навчально-виховного і тренувального процесів. Вісник № 143. Серія: Педагогічні науки. 2017. – С. 135-138.
3. Брайко Н.Г. Оцінювання валеологічних знань та вмінь студентів ВНЗ технічного профілю / Брайко Н.Г., Кондратович А.Б. // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія Теорія навчання. – Луцьк, 2010; № 13. – С. 19-22.
4. Денисова Л.В. Гіпермедійне інформаційне середовище навчання як засіб професійної підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ, 2010. – 22 с.
5. Долбишева Н.Г. Теоретико-методичні основи формування знань про фізичне здоров'я в системі фізичного виховання у старшокласників: Автореф. дис...канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02; Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. Київ, 2006. – 21 с.
6. Дух Т. Ефективність технології взаємонавчання у теоретико-методичній підготовці студентів з фізичного виховання / Тетяна Дух // Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Л., 2013. – 17(4). – С. 46-52.
7. Дух Т.І. Теоретико-методична та фізична підготовка студентів із застосуванням взаємонавчання у процесі фізичного виховання: Автореф. дис...канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02; Л., 2014. – 21 с.
8. Журавель О.О. Проблема формування вмінь і навичок фізичного самовдосконалення студентів в сучасних умовах функціонування системи вищої освіти / О.О. Журавель // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту, 2012. – № 3. – С. 57-60.
9. Завидівська Н.Н. Загальна фізкультурна освіта як система закономірностей здоров'язбережувального навчання студентів / Н.Н. Завидівська // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури, фізична культура і спорт: зб. наук. праць. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. – № 3(84). – С. 184-188.
10. Земська Н.О. Ставлення студентів до фізичного виховання і спорту / Н.О. Земська // Слобожанський науково-спортивний вісник. Харків, ХДАФК, 2012. – № 5(1). – С. 26-30.
11. Кошелева О. Проблеми реалізації теоретичної підготовки в процесі фізичного виховання студентів / О. Кошелева // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2012; № 1. – С. 51-56.
12. Кузнецова О.Т. Методичне забезпечення системи фізичного виховання студентів спеціального навчального відділення / О.Т. Кузнецова // Інноваційні підходи до створення здоров'язбережувального освітнього середовища у навчальному закладі. Вісник № 143. Серія: Педагогічні науки; 2017. – С. 285-290.
13. Личностноориентированная система укрепления физического, психического и социально-нравственного здоровья студентов. Физическое воспитание студентов / Кудрявцев М.Д., Копылов Ю.А., Кузьмин В.А., Ионова Е.Н., Ермакова Т.С. // Педагогика, психология и медико-биологические проблемы 2016. – № 3. – С. 43-52. doi:10.15561/20755279.2016.0306
14. Матвієнко М.І. Формування умінь та навичок до самостійних занять фізичними вправами студентів педагогічних університетів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Михайло Іванович Матвієнко. Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – Київ, 2017. – 24 с.
15. Суровов О.А. Методика інтерактивного навчання спеціальних дисциплін майбутніх учителів фізичної культури: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Харківська гуманітарно-педагогічна академія. Харків, 2017. – 22 с.
16. Теоретико-методичні засади підготовки майбутнього фахівця з фізичного виховання, спорту та здоров'я людини / Грибан Г.П., Краснов В.П., Осипенко В.Є., Айунц В.І. // Методичне забезпечення ефективності функціонування системи фізичного вихо-

- вання студентів вищих навчальних закладів України. Вісник № 143. Серія: Педагогічні науки. 2017. – С. 8-10.
17. Теоретичні основи модернізації змісту непрофесійної фізкультурної освіти у вищому навчальному закладі / Васьков Ю.В., Куделко В.Е, Понікарьова В.Г., Болтенкова О.М. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – №2. – 2015. – С. 42-47. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sns_v_2015_2_9
 18. Томенко О.А. Оптимізація фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів на основі використання елементів олімпійської освіти. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології; 2014. – № 1(35). – С. 387-394.
 19. Чернігівська С.А. Інноваційна технологія непрофесійної фізкультурної освіти студентів звільнених від практичних занять з «Фізичного виховання» : автореф. дис... канд. наук фізичного виховання та спорту 24.00.02; Дніпропетровський держ. ін-тут фіз. к-ри і спорту. Д., 2012. – 18 с.
 20. Юрчишин Ю.В. Обґрунтування алгоритму формування знань й умінь студентів, що стимулюють їх до реалізації рухової активності оздоровчої спрямованості під час дозвілля. Теорія і методика фізичного виховання і спорту; 2012. – № 2. – С. 77-82.
 21. Berger H. Mental health of students and its development between 1994 and 2012. *Mental Health & Prevention*, 2015. – № 3(1-2). – С. 48-56.
 22. Professional and Pedagogical Knowledge and Skills for Teacher Candidates Retrieved from: <http://www.uaa.alaska.edu/coe/accreditation/standard1/1c-professional-and-pedagogical-knowledge-and-skills-for-teacher-candidates.cfm> (date of the application: 12.03.2011).

